

JAŠT

Jašt je zamišljanjem stvorena živa urutka, a pomaže da čovek u neupamćenom natraž-
je smrt svoju izmesti (a ne da umre u vremenu u kojem se zna za Gospoda našeg!), dok
koprive suncokrete nadvisile jošte nisu i dok sam ne proživi ono o čemu je samo čitao, ili
razrogačenih očiju bez reči slušao, kao što bi pred vodenicom, posprdnih priča onaj dej-
stvenik, zovomi Kilavi Radovan.

Jaštom se možeš opiti, držeći ga u ruci, poput onih koji vek provedu s belutkom u sti-
snutoj šaci, čekajući da iz belutka nešto se izleže, ali sve je to, vele, iz praznih razglagolja
koja se, nekoć, zametahu oko opštinskih kantara, gdeno ne bejaše nikog kome bi oko gla-
ve leptiri letali a ružmarin iz duše mirisao.

Zamišljajući *Jašta* (sam, ili sa svojom ranom s kojom ćeš umreti, pošto bez nje nisi mo-
gao da živiš), prenućeš se u kući bez krova, među palim i čađavim zidinama, ponad natru-
le Knjige, za astalom prekrivenim snegom, a onda će se i tvoja rana prenuti, uprkos tome
što ni ona sama, pred svetom i vilajetom, ničim nije dokazana, niti je za njezinu *cenu* ikad
iko naglas zapitao, kao ni za cenu onog dima, iako taj dim bejaše gotovo sve što je od lu-
de tvoje kuće preostalo. A i taj astal, nagorelih nogu, samo što nije poklecnuo i svalio se
pod teretom snega, čija belina sto belina u sebi imadaše – kao u nekoj pesmi koju nisi
umeo da ispevaš, ali bi je, ispevanu, rado sebi pripisao.

Napustio te je, za vremena, i štap sa drškom od lažnog *fildiša*, odletela iz tvoje u tuđu
nesanicu i krupna, iz obeskućenog odžaka sova, a *Jašt* ti sotrpeznik nije postao – ni koliko
to bejaše švajcarski tvoj sat (u kojem se odavno utišalo i *nazbilj* i *nahvao* vreme), ni koliko
slanik koji se s tvoga astala sam izostavio, tako što se u trokraki svečnjak jedne noći izo-
brazio, čim si u natruloj Knjizi stigao do onog mesta gdeno se ralilo tvoje duše crnilo, što
u korekturi nije uočeno, pa nisi ni mogao da pročitaš ono poglavlje u kojem se kazuje:
zašto je predpomenuta sova tvoju ludu kuću lako prežalila.

Brezovom su metlom već obrisani po prašini ovog sveta tvoji tragovi, s tim što im ni
Božje sluškinje veći značaj pridavale nisu, iz rastopa tvoje duše ne razaznaje se ono što
unutar nekoć je bilo nego udara po kupovnoj rakiji, isteklo je jemstvo i nerukotvorenim
onim sokočalima za pretakanje dosade, a *Jašt* se, u tebi, jošte nije izvadilo ni za kalfu *Jašta*,
pa će ti, sve su prilike, u čekanju opadati vlasi – sve dok se ne raščuje kako na ovom svetu
ne trošiš više duvan i dok s napuštene puškarnice noćna ptica, možebiti: ona sova ili nje-
na tamo posestrima, ne javi da si, u natruloj Knjizi, iz života svog *priključenija* dočitao do
onog mesta gde opširno se opisuje glogovog koca šiljenje.

Ni sam ne znaš kako ti se *Jašt* vesnuo: da li kao bolestan zub, da li kao nekakva muška
trudnoća, ili kao iz nedouma sen koja je preigrala tavanicom, dok te je tavanica jošte za-
klanjala od zloookih zvezda, ali, čim si *Jašta* uživo osetio, kazalo ti se da crni neki odboru

preispituje pravo tvoje u životu značenje i poznao si da u sopstvenu čamotinju urastaš, kao u korovaču kakav s iskošenim krstom odelit grob koji odavno niko ne pohađa, pa ni u dane kada se, duše radi, pohađaju i nemetežni okrajci grobalja – huda boravišta „ne baš prvonačelnih spisatelja srpskih“.

Nisi znao da i sam o *Jaštu* govor kaznimo je delo, nekmo da ni višegradski ćuprija ne može da spoji one koji, uprkos svemu, zamišljaju *Jašta* i one koji za *Jašta* ni čuli nisu, mada se zna kolika je višegradski ćuprija i da se velike građevine ne svršavaju dok se živ insani u njih ne uzida, o čemu se, u prelesnim groznicama, vavek zapodevaju šapatna glagolja – sa onima koji na onom svetu uzalud očekuju da se, telesno i duševno, *predrujojače*, kako bi, na ovom svetu ispotekar pokušali, nakanjeni da se u *meždruvemlju* posvete, sa stariim ludostima, od kojih najmanja nije ona ludost koja te, nekoć, gonila da oslepele svoje pse huškaš na olinjale mačore, krštavajući nedužnu tu živež imenima junaka i vojskovođa iz srpske istorije.

Uto će se *Jašt* ohlasiti jošte nekima, pojedininima i personalizovano: u liku stanodavca, možebiti, a i tebi će sinuti da se otprve ne može baš sve razumeti, kao ni onaj sticaj, davni, kad si se nepoznatom čoveku u zagrljaj bacio, mameći ga od propalog društva, a ovaj zaujaukao, kao da se našao usred požara, ili usred kakve duge rečenice u kojoj se mrsi o „strukturalnom dekodiranju“...

I dok ti se iz magle zaborava ukazuje rasušena ona bačva, u kojoj si mimo oba sveta mogao mirno da živiš, shvatićeš kako je *Jašt* nepodložan tvojim željama: za svog veka, ne baš kratkog, ni da ga odsanjaš nisi mogao, a ni u misli da ga zatomiš, u podobju češljugara ili senice da ga pojmiš i šeširom poklopiš, kao švajcarski onaj sat, kad je počeo da brka *nazbilj* i *nahvao* vreme – ostavljajući te, pri tom, bez izgleda da se u *razvremenu* snađeš, e da bi u natruloj Knjizi ovu priču na miru pročitao.

Samo naivni poistovećuju *Jašta* s nekakvim protiv čireva zapisom, ili s gramotom uz sablju: za hrabrost – ispoljenu u sražju s vrlima i avetilima s ovoga i onoga sveta – i stoičko trpljenje, sličito nehaju, kad se saznalo da su *izgubljeni drugovi* i *sve galije*, pri čemu si trajno zadobio leden pogled, kao u mrtvacu. Najveću pak pogrešku čine svati koji, o samom *Jaštu* tek maglovit pojam imajući, zarad *Jašta* sastave revenu, smatrajući da će, tako, ma i u zloj družini, brže do *Jašta* doći, premda, u književnoj stvarnosti novijeg doba, *Jašt* se – sve su prilike! – i ne ukriva više negli ime lepotece u *krajegranesiju* nekojeg soneta, od onih soneta kakve si, nekoć, i sam pisao – ne primećujući, dok si pisao, kako ti se, između očiju, kljun umesto nosa ukazuje, pa su ti, posle, i pirgavo paperje s *cmog velura* smotreno otrešali; jeste, jeste: paperje, pirgavo, da, što raste ispod krila beloglavih onih lešinara sa grbova propalih država...

A ni literate ne bi trebalo o *Jaštu* nametno da raspredaju, u knjigama svaki čas ga po-minjući, počem zbog *Jašta*, vele, može doći do oružane pobune čitalaca (ako ne baš do oružane pobune, ono do ispada revoltisanih govornika, pred knjižarnicama i bibliotekama), što će, logikom stvari, mešte starih knjiga, nove knjige vzdignuti – da po njima nedužni čitatelji zelen bostan beru, štucajući iza svake rečenice, pa će im u štucanju i *podtekst* izmicati; ono što je, između dvaju rečenica, suštinsko i važno.